

УДК 338.246.2

Лук'яненко Н.Е.¹, Пірожков О.І.²

¹ старш.викл. ЗНТУ

² студ. гр. М-827сп ЗНТУ

ПРИЧИНИ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ

Бідність та соціальне відчуження залишаються одним із найвідчутніших викликів в Україні. Загострення соціально-економічної та політичної кризи, зовнішня агресія Росії, анексія АР Крим, руйнування інфраструктури на сході країни, падіння економіки, зростання інфляції, недостатній професійний рівень урядовців та системна корупція погіршили рівень життя населення та спричинили появу нових соціально відторгнених груп.

В Україні налічується 1,7 мільйона внутрішньо переміщених осіб, 2,8 мільйона людей з обмеженими можливостями, близько 60% живуть за межею бідності, що визначається як фактичний прожитковий мінімум». За показником щодо рівня життя Україна займає останнє місце у Європі.

За останній рік у більш як 60% опитаних погіршилося матеріальне становище, у 30% воно не змінилося, лише у 6%—покращилося, 2%—не визначилися з відповіддю. Більше ніж 60% опитаним не під силу сплачувати рахунки за житлово-комунальні послуги, 35% мають змогу їх оплачувати, ще 3% не визначилися. Абсолютна більшість (97%) опитаних відчувають на собі підвищення цін на споживчі товари і послуги у цьому році. Недостатньо коштів на харчування у 12% опитаних.

Підтверджують невтішний аналіз соціологів дані щодо розриву між доходами багатих та бідних. Якщо у 2006 р. цей розрив був 1:10, у 2016—

1:30, то у 2017—1:40. Тоді як у країнах ЄС такий показник становить 1:5. Повсюдним явищем стає бідність працівників не лише у бюджетній сфері, але й у підприємстві. Середня зарплата в Україні становить 190 євро і є найнижчою у Європі.

На жаль, нинішню систему соціальної підтримки не можна вважати ефективною. Незважаючи на стратегічні пріоритети з її удосконалення, цьогорічні тенденції, за винятком впливу підвищення мінімальної заробітної плати, не дуже відрізняються від попередніх періодів.

Помітно суттєву різницю між прожитковим мінімумом, установленим державним бюджетом, за показником якого розраховуються основні розміри соціальних виплат, та фактичним прожитковим мінімумом, що обраховується Мінсоцполітики. Прожитковий мінімум становить 1700 грн, фактичний—3091 грн.

Зростання мінімальної заробітної плати фактично не поліщило становища працівників через інфляцію та девальвацію.

Зростання цін на житлово-комунальні послуги призводить до збільшення кількості домогосподарств, які не мають можливості за них сплачувати. Водночас збільшується кількість отримувачів субсидій.

Гострою залишається й проблема забезпечення житлом. Рівень забезпеченості житлом в Україні утричі нижчий, ніж того вимагають стандарти ООН.

Україна володіє великим ресурсним потенціалом, що значною мірою стало її бідною, оскільки у зовнішній торгівлі постійно домінує ресурсна складова, а не продукція із високою доданою вартістю, що не відповідає сучасним глобалізаційним викликам щодо якості робочої сили, продуктивності праці і конкурентоспроможності.

У розвинених країнах економічна політика ґрунтується не на сировинному напрямку, а на інноваційному розвитку високопродуктивного виробництва, захисті власних ринків і товаровиробників та значних інвестицій у людський капітал. Тому Україні необхідно переосмислити свою сучасну промислову політику і розробити важку для країни стратегію переходу на види економічної діяльності, що генерують високу зростаючу, а не спадаючу віддачу. Потребується і сильна політична воля та державницька гідність для відстоювання власних інтересів перед міжнародними інституціями.

Нова економічна політика потребує значних інвестицій для розроблення і впровадження інновацій, що обумовить розширення виробництва, зниження питомої ваги витрат на його додаткові фактори, підвищення продуктивності праці, збільшення реальних заробітних плат, розвитку якості робочої сили, підвищення конкурентоспроможності, зростання споживацького попиту та обсягу заощаджень населення. На цій

основі сформується економічна стабільність, необхідна для збільшення доходів від податків та вкладень в державний сектор економіки. Це також створить фінансове підґрунтя для підвищення соціальних стандартів і гарантій.